YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
16 päivänä joulukuuta 1992 *

Asiassa C-211/91,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Pieter Van Nuffel, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön edustaja Roberto Hayder, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Belgian kuningaskunta, asiamiehenään ulkoasian-, ulkomaankauppa- ja kehitysyhteistyöministeriön hallintojohtaja Jan Devadder, prosessiosoite Luxemburgissa Belgian suurlähetystö, 4 rue des Girondins,

vastaajana,

jossa vaaditaan toteamaan, että Belgian kuningaskunta on jättänyt noudattamatta sille ETY:n perustamissopimuksen 52, 59, 60 ja 221 artiklan mukaan kuuluvia jäsenyysvelvoitteita säilyttämällä flaaminkielisessä yhteisössä sovellettavassa lainsäädännössä vaatimuksia, jotka ovat televisio-ohjelmien lähettämisen kaapelijakeluverkoissa ja ei-julkisille televisioasemille asetettujen edellytysten osalta yhteisön oikeuden vastaisia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti O. Due, jaostojen puheenjohtajat G. C. Rodríguez Iglesias ja J. L. Murray sekä tuomarit G. F. Mancini, R. Joliet, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse ja D. A. O. Edward,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: G. Tesauro,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten suulliset lausumat 10.11.1992 pidetyssä istunnossa, jossa Belgian kuningaskuntaa edusti asianajaja J. Stuyck, Bryssel,

kuultuaan julkisasiamiehen 24.11.1992 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 8.8.1991 jättämällään kannekirjelmällä komissio on nostanut ETY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimessa kanteen sen vahvistamiseksi, että Belgian kuningaskunta on jättänyt noudattamatta flaaminkieliseen yhteisöön sovellettavan lainsäädännön osalta sille perustamissopimuksen 52, 59, 60 ja 221 artiklan nojalla kuuluvia jäsenyysvelvoitteita

- kieltämällä muiden jäsenvaltioiden yleisradiopalveluiden televisio-ohjelmien lähettämisen jakeluverkossa, jos lähetys ei tapahdu jollakin sen jäsenvaltion kielistä, johon yleisradiopalvelu on sijoittautunut,

- edellyttämällä muiden jäsenvaltioiden muiden kuin julkisten yleisradiopalvelujen televisio-ohjelmien lähettämiseltä jakeluverkossa ennakkolupaa, johon voi liittyä ehtoja,

- varaamalla 51 prosenttia koko flaaminkieliselle yhteisölle suunnatun muun kuin julkisen televisioyhtiön osakekannasta sellaisille hollanninkielisten päivä- ja viikkolehtien kustantajille, joiden kotipaikka on hollanninkielisellä alueella tai kaksikielisellä Brysselin alueella,

- määrittelemällä syrjivällä tavalla omat kulttuurituotannot, jotka ovat pakollinen osa muiden kuin julkisten televisioyhtiöiden ohjelmistoa.

2 Belgian hallitus ei kiistä kolmea viimeistä moitetta.

3 Asiaa koskevia seikkoja, asiaan liittyvää säännöstöä, menettelyn kulkua sekä asianosaisten perusteita ja väitteitä koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä vain, mikäli se on tarpeen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

Ensimmäinen väite: ohjelmien kieltä koskeva ehto

4 Ensimmäinen väite koskee kaapelijakeluyhtiöille annettua kieltoa lähettää verkossaan sellaisten muiden jäsenvaltioiden yleisradioasemien radio-ja televisio-ohjelmia, joiden lähetyksiä ei lähetetä jollakin sen jäsenvaltion kielistä, johon asema on sijoittautunut. Kielto on radio- ja televisio-ohjelmien lähettämistä radio- ja kaapelijakeluverkoissa ja muiden kuin julkisten televisioyhtiöiden hyväksymistä koskevan 28.1.1987 annetun flaaminkielisen yhteisön säädöksen (*Moniteur belge*, 19.3.1987, s. 4196) 3 ja 4 pykälässä.

5 Kyseinen säännöstö muodostaa esteen palvelujen vapaalle tarjoamiselle, koska sillä estetään muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneita yleisradioasemia saamasta muulla kuin niiden sijoittautumismaan kielellä lähetettäviä ohjelmia edelleenlähetetyiksi flaaminkielisen yhteisön kaapeliverkossa.

6 Este on luonteeltaan syrjivä paitsi siksi, että – kuten Belgian hallitus on myöntänyt – sitä ei sovelleta Belgiaan sijoittautuneisiin asemiin, ennen kaikkea siksi, että sillä estetään muuhun jäsenvaltioon kuin Alankomaihin sijoittautuneita asemia tarjoamasta hollanninkielisiä ohjelmia flaaminkielisen yhteisön yleisölle, kun taas kansallisilla asemilla on luonnollisesti tällainen mahdollisuus.

7 Belgian hallitus vetoaa kuitenkin kulttuuripoliittisiin tavoitteisiin kyseisen lainsäädännön perusteeksi: välittömästi kansallisten televisioasemien mainostuloista hyötyvän lehdistön moniarvoisuuden säilyttäminen, taiteellisen perinnön vaaliminen ja kehittäminen sekä kansallisten asemien elinkelpoisuus.

8 Tällaisia perusteluja ei voida hyväksyä.

9 Kulttuuripolitiikan ensimmäisestä ja kolmannesta tavoitteesta, joihin Belgian hallitus vetoaa, käy ilmi, että riidanalaisen toimenpiteen tarkoituksena on todellisuudessa rajoittaa toimivaa kilpailua kansallisten asemien kanssa niiden mainostulojen säilyttämiseksi. Taiteellisen perinnön vaalimisen ja kehittämisen osalta riittää kun todetaan – komission tavoin – että moitittu toimenpide on tosiasiassa omiaan vähentämään hollanninkielisten televisiotuotantojen kysyntää.

10 Lisäksi Belgian hallituksen esittämät perusteet eivät kuulu minkään 56 artiklassa hyväksytyn palvelujen vapaata tarjoamista koskevan poikkeuksen – eli yleinen järjestys tai turvallisuus taikka kansanterveys – soveltamisalaan.

11 Kuitenkin kuten yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa (ks. erityisesti asia C-288/89, Collectieve Antennevorziening Gouda, tuomio 25.7.1991, Kok. 1991, s. I-4007, 11 kohta), nämä ovat ainoat poikkeukset, joihin on mahdollista vedota sellaisten kansallisten säännöstöjen oikeuttamiseksi, joita ei sovelleta palvelujen tarjoamiseen erottelematta niiden alkuperää.

12 Väitettä, jonka Belgian hallitus yrittää perustella asiassa 33/74, Van Binsbergen, tuomio 3.12.1974 (Kok. 1974, s. 1299), jonka mukaan palvelujen tarjoaja ei voi kiertää siihen jäsenvaltioon sijoittautuneisiin palvelujen tarjoajiin sovellettavia sääntöjä, jonka alueelle hän kohdistaa toimintansa, ei voida hyväksyä. Vaikka tuomion 13 kohdan mukaan jäsenvaltiolta ei voida evätä oikeutta ryhtyä toimenpiteisiin sen estämiseksi, että 59 artiklassa taattua vapautta käytettäisiin siten, että palvelujen tarjoaja, joka kohdistaa koko toimintansa tai sen pääosan tämän valtion alueelle, sijoittautuisi toisen valtion alueelle kiertääkseen niitä ammatillisia menettelytapasääntöjä, joita häneen sovellettaisiin, jos hän olisi sijoittautunut ensiksi mainitun valtion alueelle, tästä ei kuitenkaan seuraa, että jäsenvaltio saisi kieltää yleisesti muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneita toimijoita tarjoamasta tiettyjä palveluita, sillä tämä merkitsisi palvelujen tarjoamisen vapauden poistamista.

13 Näin ollen komission esittämä ensimmäinen väite on hyväksyttävä.

Kolme muuta väitettä

14 Kuten vastaajana oleva hallitus itsekin myöntää, flaaminkielisessä yhteisössä sovellettava lainsäädäntö ei perustellussa lausunnossa vahvistetun määräajan

päättyessä ollut perustamissopimuksen 59 ja 60 artiklan mukainen toisen väitteen osalta, 52 ja 221 artiklan mukainen kolmannen väitteen osalta eikä 59 artiklan mukainen neljännen väitteen osalta.

15 Näin ollen on hyväksyttävä myös nämä kolme väitettä ja todettava jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen komission vaatimusten mukaisesti.

Oikeudenkäyntikulut

16 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska vastaaja on hävinnyt asian, vastaaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Belgian kuningaskunta on jättänyt noudattamatta flaaminkieliseen yhteisöön sovellettavan lainsäädännön osalta sille perustamissopimuksen 52, 59, 60 ja 221 artiklan nojalla kuuluvia jäsenyysvelvoitteita**

   - **kieltämällä muiden jäsenvaltioiden yleisradiopalveluiden televisio-ohjelmien lähettämisen jakeluverkossa, jos lähetys ei tapahdu jollakin sen jäsenvaltion kielistä, johon yleisradiopalvelu on sijoittautunut;**

   - **edellyttämällä muiden jäsenvaltioiden ei-julkisten yleisradiopalvelujen televisio-ohjelmien lähettämiseltä jakeluverkossa ennakkolupaa, johon voi liittyä ehtoja;**

- **varaamalla 51 prosenttia koko flaaminkieliselle yhteisölle suunnatun ei-julkisen televisioyhtiön pääomasta sellaisille hollanninkielisten päivä- ja viikkolehtien kustantajille, joiden kotipaikka on hollanninkielisellä alueella tai kaksikielisellä Brysselin alueella;**

- **määrittelemällä syrjivällä tavalla omat kulttuurituotannot, jotka ovat pakollinen osa ei-julkisten televisioyhtiöiden ohjelmistoa.**

2) **Belgian kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Due Rodríguez Iglesias Mancini Joliet

Schockweiler Moitinho de Almeida Grévisse Edward

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä joulukuuta 1992.

J.-G. Giraud
kirjaaja

O. Due
presidentti